

SVM – regeringens ”folkeskolereform” efterlader skolens store udfordringer uløste.

Ressourceudhuling og voksende inklusionsopgave kompenseres ikke.

Marts 2024 indgik undervisningsminister Mathias Tesfaye og SVM - regeringen en politisk ”Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram” med K, LA, R og DF.

”Reformens” indhold.

Aftalens hovedelementer handler om primært om styring af folkeskolen og strukturændringer i undervisningen. Hvad angår styringen af folkeskolen decentraliseres denne i et vist omfang til kommuner og skolebestyrelser/skoleledelser, bl.a. ved at centrale mål og krav og bindinger reduceres.

En større ændring i opbygningen af undervisningen er det, at ”understøttende undervisning” nu afskaffes og konverteres til såkaldt ”timebank”, der kan benyttes til lidt af hvert, herunder tolærerordninger (samt til lidt kortere skoledage primært i indskoling). Endvidere indføres en ny timetalsfordeling mellem fagene med færre timer til enkelte.

Hvad angår undervisningens indhold har reformen mindre at byde på: Der skal være større valgfrihed og der lægges op til, at undervisningen hen ad vejen skal være ”mere praktisk”. Det mest konkrete udslag af det sidstnævnte er for nærværende, at der indføres en såkaldt ”juniorlærere”, hvor elever i skolen undervises deltids og ved siden heraf ligeledes deltids tilknyttes en virksomhed eller lignende.

Det må anerkendes, at der er enkeltelementer i ”reformen” som er positive, herunder at man vil gøre undervisningen mindre boglig og mere praktisk orienteret, bl.a. gennem ”juniorlæreren”. Det må også anerkendes som positivt, at ”Kvalitetsreformen” tager skridt til at tilbagerulle dele af SRSF’ s famøse ”folkeskolereform” fra 2014 ved at afskaffe den ”understøttende undervisning”, som en pæn del af den daværende udvidelse af undervisningstimetallet gik til.

Uvæsentligt løft af standard, økonomi og bemanning.

Derimod skal man lede længe i reformen på et egentligt løft af folkeskolens standard og økonomi. Det må anerkendes, at der med reformen afsættes 2½ mia. kr. til bedre faglokaler og 450 mio. kr. til flere papirskolebøger. Men det er for det første over 6 år

og hvad angår de afsatte penge til mere analog undervisning, så udgør det 4½ mio. kr. pr. gennemsnitskommune eller 80 om året pr. elev. For det andet afsættes i reformen således kun større beløb til anlæg. Beløbet lyder af meget, men der vil formentlig kun være til 1-2 faglokaler pr. skole. Tiltagene er mere symbolpolitik end reel forandring.

Men det væsentlige er, at der er meget få penge i reformen til løft af folkeskolens drift, standard og bemanning. Ud af reformens samlede finansiering på 3.355 mio. kr. i 2030 er der kun 740 millioner hertil i nye penge. Heraf er 500 mio. kr. reserveret til mere intensiv undervisning for elever med læringsvanskeligheder. Godt, men altså intet løft af undervisningen og bemanningen generelt.

Størstedelen af finansieringen af ”Kvalitetsprogrammet” kommer fra folkeskolens eksisterende rammer. Godt 2.500 mio. tilvejebringes ved nedlæggelsen af ”understøttende undervisning”. Men der er her mere tale om en formalisering, idet det de seneste 3 år har været muligt at konvertere understøttende undervisningstid til tolærerordninger, hvilket mange kommuner allerede for længst har benyttet sig af. Og det må betegnes som decideret negativt, at der med aftalen åbnes der op for forringelse af disse tolærerordninger, idet kommunalbestyrelsen fremover kan overføre op til 500 mio. kr. af de 2½ mia. til fritidstilbud.

Reformen løser IKKE stort ressourceefterslæb for folkeskolen.

Men et afgørende kritikpunkt mod ”reformen” er, at den helt overordnet intet gør ved den udhuling af folkeskolens standard og økonomi, som skete i 10’erne i kraft af en borgerlig økonomisk sparepolitik, der prioriterede skattelettelse på bekostning af velfærd. Ganske vist er elevtallet faldet igennem 10’erne, men udgifterne i folkeskolen faldt mere end elevtallet, hvilket har medført, at folkeskolen i dag står med et efterslæb på adskillige milliarder og dermed et tilsvarende hul i normeringen med lærere.

Hertil kommer yderligere forringelse af folkeskolens økonomi, da SRSF – regeringens famøse ”Folkeskolereform” fra 2014 udvidede antallet af undervisningstimer stærkt, men uden at tilføre økonomiske midler til flere undervisere. Tværtimod blev også denne reform finansieret inden for eksisterende rammer ved, at lærerne betalte for de flere undervisningstimer gennem reduktion af deres forberedelsestid. Hvilket selvsagt ikke bare var en økonomisk, men også kvalitetsmæssig forringelse.

Undervisningstiden er dog siden 2014 blevet sænket igen, men svarede i 2024 stadig til en betydelig yderligere ressourcemangel i folkeskolen i form af årsværk og økonomiske midler, der stadig mangler i at modsvare til det øgede timetal.

Reformen kompenserer heller ikke voksende inklusionsopgave.

En anden af folkeskolens store udfordringer, som "Folkeskolens Kvalitetsprogram" heller ikke løser, er den voksende inklusionsopgave.

Ondets rod er en anden af SRSF – regeringens "famøse" skolereformer, inklusions"reformen" fra 2012/13. Her vedtog regering og højrefløj (V, K og DF) pr. dekret med et slag at flytte en lang række børn fra specialundervisning til folkeskolens almenundervisning – uden at timer og lærerkræfter fulgte med i tilstrækkeligt omfang og uden kompetenceoprustning af lærerne. Operationen var en spareøvelse og dumpede forudsigeligt nok. I 2016 blev "reformen" reelt droppet og siden er antallet af børn i folkeskolen med specialtilbud vokset igen. Hvor der i 2015/16 "kun" var omkring 27.300 børn i specialtilbud, var det i 2024 steget til 34.000.

Da specialundervisning kræver langt flere lærerkræfter er folkeskolens udgifter hertil vokset kraftigt. MEN: Da regeringen IKKE har kompenseret kommuner og folkeskole herfor over de årlige økonomiaftaler, tvinges kommuner og skoler til at tage penge hertil fra almenundervisningen, som så tilsvarende forringes. Fortsætter stigningstendensen vil folkeskolen i 2030 kæmpe med en underfinansiering på et par milliarder, som uden kompensation vil medføre massiv udhuling af almenundervisningen.

Hvor blev styrkelsen folkeskolen af?

I en nylig kronik i "Politiken" har undervisningsminister Tesfaye hævdet, at aftalens formål er "at styrke folkeskolen". Men selvom SVM – regeringen og højrefløjens nye folkeskole"reform" – "Folkeskolens Kvalitet" – rummer gode enkeltelementer, løser den på ingen måde folkeskolens store udfordringer: Udhulingen af folkeskolens standard og ressourcer af sparepolitik igennem 10'erne og den manglende kompensation fra regeringen af en voksende inklusionsbyrde, som i den sidste del 10'erne og ind i 20'erne i stedet i stigende grad har udhulet almenundervisningen.

Reformen bør have karakteren: 02 for den utilstrækkelige præstation, der IKKE demonstrerer en acceptabel grad af målopfyldelse, hvad angår "at styrke folkeskolen." Der er langt, meget langt til topkarakter.